
Routebeschrijving wandeling Appèlbergen

rond 'Het Grote Veen'

Inleiding

Op deze pagina's staat een routebeschrijving weergegeven, behorende bij de kaart die op de volgende pagina staat. Op de kaart staat een excursieroute aangegeven met een nummering. De nummers in de tekst verwijzen naar de nummers op de kaart. In de bundel 'Appèlbergen: veelzijdig natuurgebied' staat veel meer achtergrondinformatie omtrent een aantal onderwerpen die gebruikt worden bij de beschrijving van de route. De opsomming van wat er te zien is op de diverse in de routekaart aangegeven locaties is absoluut niet volledig. Er is veel meer te zien en dat staat voor een groot deel ook in de eerder genoemde bundel beschreven.

Excursieroutebeschrijving Appèlbergen

1.) Parkeerplaats

De route begint op de parkeerplaats aan de noordzijde van Appèlbergen. Op deze lokatie lag vroeger het openluchtzwembad van Glimmen. Rond de parkeerplaats staat een grote verscheidenheid aan bomen. De Kaukasische vleugelnoot en de Kastanje staan op de weide, een lindenrij is aanwezig aan de zuidelijke rand van de parkeerplaats. Je ziet aan de hand van rijtjes van beuken waar vroeger de ingang e.d. was van het zwembad. Dit gedeelte van Appèlbergen is van de Gemeente Haren. Hier 'begint' de geschiedenis van Appèlbergen.

2.) Grasveld

Dit is een ruig stukje grasland met in de lente en zomer veel akkerkruiden, wat weer zeer aantrekkelijk is voor veel vlinders en libellen. 's Winters komen er veel vinken voor. Hier lopende kijk je uit over een deel van de Onneres, als de maïs weg is of nog niet zo hoog. Aan het eind van het grasland kom je bij een oude houtwal met oude bomen en ook prikkeldraad dat de functie van de houtwal heeft overgenomen.

3.) Dobbe

De dobbe op deze lokatie lijkt doods, maar toch zit er veel leven in. Onder andere zijn er kikkers, kevers, muggelarven en Klein kroos in te vinden en vliegen er libellen rond. Het water is behoorlijk zuur en waarschijnlijk vermest ten gevolge van de landbouw eromheen.

In het bosgedeelte staan er eiken op de drogere delen en berken op de nattere delen. Er groeit verder Lijsterbes en de Brede stekelvaren.

4.) Onneres

Hier aan de rand van het bos ziet u een dobbe liggen in een laag gelegen gedeelte, waar het zeer voedselrijk is, wat te zien is aan de vegetatie rondom de dobbe van onder andere Pitrus. Dit stukje is wel heel rijk aan libellen. Hier heeft u wederom mooi uitzicht op de Onneres met bouwland (maïs met name) en grasland.

5.) Pitrusruigte

Op deze plek zit een afvoerpijp vanuit het landbouwgebied op de Onneres naar het Grote Veen. Hier vindt dus al vele jaren een vermesting plaats van het ven. Ondertussen heeft er zich dan ook een grote Pitrusruigte ontwikkeld alhier. Pitrus is een liefhebber van een gebied dat nat en rijk aan meststoffen is. Een nadelig effect van

de waterstandsverhoging vanaf 1992 is dat de verspreiding van meststoffen nu wel over een groter gebied kunnen plaatsvindt in het Grote Veen.

Staatsbosbeheer hoopt in de toekomst de Onneres te gaan beheren en er dan op biologische wijze granen te gaan verbouwen. Op de Onneres kun je vaak foeragerende zwaluwen zien.

In het Grote Veen zie je nog veel dode bomen (met name berken). Zodoende is het een goed spechtengebied. De bomen worden wel tijdens een strenge winter nog een keer weggehaald.

6.) Uitzicht Grote Veen

Vanaf deze plek met een bankje om even bij te komen kunt u genieten van het uitzicht over het Grote Veen. U ziet in het voorjaar hier Eenaarig wollegras en Veenpluis bloeien en vooral na de bloeitijd valt het witte pluis van deze planten op. In het Grote Veen kunt u ook zonnedauw waarnemen. Er komen 2 soorten voor: de Ronde zonnedauw en de Kleine zonnedauw. De plant valt op door zijn rode kleur. Ook kunt u Veenmos waarnemen, zeker wanneer u een klein stukje het Grote Veen inloopt. Tussen het pad en het ven komt hier ook de Blauwe bosbes en Hengel voor. In de herfst bloeit hier veel Klaverzuring onder de bomen. Het bosgedeelte aan de linkerkant van het pad ligt hoger en droger. Het is een eiken-berkenbos met een kruidlaag eronder.

7.) Overlaat

Op deze lokatie is een overlaat aangebracht, om de peilverhoging van circa 50 centimeter sinds 1992 te behouden. Het water loopt via een sloot naar het Zuidlaardermeer. Door het ven loopt in noord-noordwestelijke richting een sloot. Deze sloot vormde de grens tussen de voormalige boermarken van Onnen en Glimmen. Hier begint ook weer het pad door Appèlbergen van Staatsbosbeheer, het vorige deel van het pad met het aangrenzende stuk bos (tot aan de sloot) is privébezit. In het Grote Veen kunt u enkele soorten kikkers aantreffen. Verder komen hier mogelijk nog de Adder en de Ringslang voor.

8.) Hekje bij Grote Veen

Bij het hekje op het pad langs het Grote Veen kunt u in juli/augustus Cantharellen aantreffen. Ook ziet u houtzwammen, zoals de Berkenzwam, op de berken die nog in en rond het Grote Veen staan. In het Grote Veen kunt u in de lente en zomer Veenpluis en Eenaarig wollegras zien staan. De planten vallen vooral op als ze uitgebloeid zijn door het vruchtpluis. De dennen in dit gebied zijn ooit hier geplaatst in het kader van de werkverschaffing ten behoeve van de mijnbouw.

9.) Kleine stuifduinen

Dit gedeelte met stuifduintjes is een voormalig stuifgebied. In het bos komen met name de Grove den, berk, eik en beuk voor. Hier staan ook typische schrale grondplanten als Muizenoor, Echte gulden roede en de Blauwe knoop. Ook is hier Waterpeper te vinden, waar je na het proeven van het blad wel van snapt waarom het zo heet. Als paddestoel is hier het mooie Gewone vuurzwammetje te vinden.

10.) Heidevelden

Vanaf dit punt heeft u een prachtig uitzicht op het Grote Veen, de natte en droge heide en het bos: drie verschillende landschappen dicht bij elkaar. Het is een halfopen landschap. Ook komen hier nog een aantal solitaire dode eiken voor die dit deel weer een mooie sfeer geven. Het beheer van de heide wordt bepaald en georganiseerd door Staatsbosbeheer, en vrijwillig uitgevoerd door een groep Franziskaners. Zij verwijderen daarbij jonge boompjes en braamstruiken. Ook zonnedauw is hier te vinden in het natte heidestuk: wel goed zoeken.

11.) Duinenruggen met heide

Hier komt u op een punt waar vooral heide (Dopheide, Kraaiheide, Struikheide) voorkomt. De kleine boompjes (Berk en Eik) die u ziet worden regelmatig verwijderd om het gebied open te houden. Daarnaast vindt er, met name door de aanvoer van meststoffen via de lucht, vergrassing van het gebied plaats. Nu en dan wordt er ook een stuk heide afgeplagd. Hier groeit het plantje Tormentil en heeft de Levendbarende hagedis zijn leefgebied. Dit gebied is wel zeer kwetsbaar voor externe invloeden. In dit gedeelte ziet u ook duidelijk zichtbare door verstuing ontstane duinenrijen.

12.) Zandverstuiving

Hier bent u aangekomen op een zandverstuiving, die ontstaan is door militaire activiteiten (oefeningen met tanks). Het is nu een speelveld voor kinderen en honden. Er staan enkele oude eiken met deels ontblote wortelstelsels, die goed dienst kunnen doen als klimboom.

Aan de noordrand van het speelveld ligt de door de Duitsers opgeworpen kogelvanger. Verder komen in dit gebied ook weer vele paddestoelen voor zoals Cantharellen. Langs de rand is een specifieke zoomvegetatie voor zand ontstaan met onder andere Blauwe knoop.

13.) Poelen

In de poelen en dobbes in dit gebied komen verschillende soorten kikkers voor, zoals de Heikikker, de Kleine groene kikker en de Bruine kikker. In de poelen kunt u verder een aantal waterdieren aantreffen zoals de Staafwants, verschillende kevers, ruggezwemmers, hafte- en libellenlarven. Langs de rand van de poel groeit onder andere Driedelig tandzaad, Gele lis en Pitrus. In het water komt ook Waterveenmos voor.

De omgeving van de dobbe en de poel worden nu en dan vrijgemaakt van bomen en struiken. Meer licht en warmte is gunstig voor amfibieën en reptielen.

In het gebied van de aangelegde dobbe, aan de linkerkant van dit punt, komt waarschijnlijk ook de zeldzame plant Klokjesgentiaan voor. De Klokjesgentiaan is een bijzondere plant die bloeit in de zomer. Het mooie Oranjerood trechtertje komt ook in dit gebiedje voor.

